

Prædiken til 18. søndag efter trinitatis

Joh. 15, 1-11

Der findes mennesker, der er så bekymrede for, hvordan de selv og ikke mindst vi andre skal få kristendommen omsat i praksis, at man synes, de gør hele kristendommen til et spørgsmål om menneskeligt initiativ og menneskelig aktivitet. Er man kristen, må det kunne ses, siger de. Kristendom er handling. Derfor må man nødvendigvis kaste sig ud i særlige, kristelige aktiviteter, hvormed man kan skille sig ud fra de vantro, der kun lever for dagen og vejen. Som kristen har man specielle forpligtelser til at gøre visse ting og undlade at gøre andre. Man har særlige kristelige opgaver og et særligt kristeligt ansvar, som kan fastlægges med fuldstændig klarhed.

Sådan en opfattelse kunne man kalde aktivistisk. Den er så almindelig, at den kan optræde i flere forskellige former. Den kan optræde som koncentration om den personlige moral, så man prøver selv at leve efter og vinde andre for en særlig kristelig livsførelse. Men netop i vore dage har vi også set en kristelig akti-visme, der vender udad mod samfundet og vil gøre alvor af kristendommen i mere social eller politisk forstand. Vi har endda set den udfolde sig både på højre og venstre fløj - både blandt skrappe

socialister og blandt stejle konservative. Og begge parter ser deres holdninger som en konsekvens af deres kristendom. Den aktivistiske holdning er den samme, men den fortolkes i helt modsatte retninger.

Ved siden af den findes der også en passivistisk opfattelse, der går ud på, at den kristne skal vende sig indad mod sig selv og sit eget, strengt personlige gudsforhold og trække sig væk fra verden og dens larm. Alt det ydre er i virkeligheden ligegyldigt. Den kristne lever i troens livssamfund med Jesus, og i kraft af det er han lykkelig, uanset hvad der sker omkring ham. Verden ligger alligevel i det onde, og han kan betragte den i rolig afstand, idet han egentlig allerede har forladt den. Han lever jo i håbet om det himmelske Jerusalem, hvor han finder bod for alle savn. - Denne opfattelse har også været meget udbredt - ikke alene hos kristendommens tilhængere, men også blandt dens fjender. Vi finder den hos middelalderens mystikere. Men vi finder den også hos det 19. århundredes missionsfolk, der sagde, at Guds børn ikke skulle blande sig i politik, og at de derfor ikke skulle deltage i valgene til folketinget. - Og egentlig finder man den også hos de kommunister, der talte om religion som

opium for folket. Netop fordi kristendommen lærer folk at lide og tåle i håbet om en bedre verden, sagde de, så griber de kristne ikke ind over for de åbenlyse uretfærdigheder, der trives i samfundet. Kristendommen bliver derfor som et narkotikum, der får folk til at synke hen i søde drømme og glemme den triste virkelighed. Og derved bliver den et undertrykkelsesmiddel i magthavernes hænder.

For mig at se har både den aktivistiske og den passivistiske opfattelse af kristenlivet fat i noget rigtigt. Og for mig at se griber de begge to fejl på det afgørende punkt. En god hjælp til at få disse ting sat på plads kan man få i den tekst, jeg netop har læst.

Den handler dels om troen og dels om troens frugter - som er kærligheden. Og den kærlighed, der tales om her, er selvfølgelig ikke en rent privat følelse - og da slet ikke sentimentalitet. Den er handling, aktivitet, hjælp til dem, der trænger. Og den er så uforbeholden og så hæmningsløs i sin tjeneste for de andre, at man kan dø af den. Det fremgår tydeligt af fortsættelsen, og det gjorde Jesus jo også selv. Derfor handler teksten i høj grad om gerninger.

Men den handler endnu mere om tro. Når Jesus taler om sig selv og disciplene som vintræet og grenene, så er det trosforholdet, han taler om. Og det gør han med den gamle forestilling om livstræet, som vi kender fra de forskellige mytologier - som olietræ, som pinje og fra den gamle nordiske religion som en ask. Livstræet er det, som når fra jord til himmel, og som giver næring og ly til en sådan vrimmel af levende væsener omkring sig og i sig, at det bliver som selve

grundlaget for alt liv. Det er denne forestilling, Jesus går ind i og siger: Det, som folkeslagene har drømt om, er blevet til virkelighed i mig. Jeg er det livstræ, som forbinder jord og himmel. Jeg er det kraftcentrum, som lader livskraften strømme ud til en vrimmel af liv omkring mig. Og det er jeg, fordi I gennem mig får forbindelse med selve livets ophav, Skaberen og Faderen. Som Faderen har elsket mig, således har jeg også elsket jer. Derfor er jeg den, der giver jer adgang til Faderen - den eneste, der kan vise jer, hvem han egentlig er. Derfor er jeg også den eneste, der kan give jer sandt liv. Som saften strømmer fra vintræet over i grenene, således strømmer det virkelige, gyldige liv, kærlighedslivet, som døden ikke kan få magt over, fra Faderen til mig og fra mig over til jer.

At tro på Jesus er altså at gå i forbindelse med ham og blive så snævert forbundet med ham som grenen med sin stamme. Så strømmer hans kærlighed over til os. Og det er da bestemt ikke ligegyldigt for vores forhold til de andre. Så længe grenen sidder på sin plads, så længe forbindelsen er i orden, da bryder og presser og strømmer saften igennem den. Det må nødvendigvis få følger. Så længe der er liv i grenen, må den sætte frugt - og blive ved med at sætte frugt. Den kan slet ikke lade være.

Derfor kan troen ikke være en privatsag. I kraft af den modtagelighed, som troen er, og i kraft af den kærlighed, der fra Jesus strømmer over i hans disciple, vil de aldrig nå så vidt, at de kan holde fridag og synke hen i glad bevidsthed om, at de nu har gjort alt, hvad der kan forlanges af dem. Så længe

de er forbundet med ham, vil saften blive ved at strømme gennem dem, og så længe må de blive ved at sætte mere og mere frugt. Det er endda sådan, at jo mere de yder, jo mere vil kærlighedens krav til dem vokse. Derfor må de kristnes liv være en uophørlig uro. Det er Guds måde at drive politik på. Og samtidig lever de kristne i fred og glæde, fordi de lever i kærligheden. Selve den uophørlige uro er udtryk for, at de lever under Guds velsignelse.

Derfor er det ikke rigtigt at kalde kristendommen opium for folket. Den er ikke et sovemiddel, der får folk til at synke hen i ligegyldighed over for deres medmennesker. Den er det, der aldrig lader mennesket være i fred, ligesom saften aldrig lader grenen være i fred. Troen kræver, at vi sætter frugt i aktiv, handlende kærlighed.

Men hvilken skikkelse denne kærlighed rent konkret skal tage, det kan man ikke uden videre sige. Den kan udmærket drive et menneske ind i politik - hvis den nemlig viser ham ulykkelige forhold, som han *må* rette, og som kun kan rettes gennem politisk handling. Det kan også være, at kærligheden lader ham se helt andre muligheder, hvor man bedre kan gøre gavn. Det kan man ikke opstille regler for. Kristendommen ophæver ikke begrebet skønsomhed. Netop billede af Jesus som vintræet viser, hvor forfejlet det er at mene, at frugten, kærligheden, skulle vise sig i et ganske bestemt og éntydigt fastlagt handlingsmønster. Man kan ikke sige, at de kristne nødvendigvis må gøre sådan og sådan og undlade at gøre sådan og sådan. Der står nok, at grenene sætter frugt. Men hvad slags frugt, de skal sæt-

Redaktion

Valgmenighedspræst
Margrethe Dahlerup Koch
V. Strandbjerg 32
6950 Ringkøbing
mdkoch@mail.dk

Sognepræst
Søren Jensen
Byløkken 27
8240 Risskov
sjen@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 3373 2800
vartov@vartov.dk

te, det lærer kærligheden dem hver især. Luther siger et sted: Det ville dog være et tåbeligt menneske, der ville skrive en bog til et æbletræ med love og regler for, hvordan det skulle bære sig ad med at sætte æbler og ikke torne! Det finder træet meget bedre ud af selv. Således også med mennesket. Som det er, således er dets gerning. Den er god, hvis den er gjort i tro, og ond, hvis den er gjort i vantro. Netop fordi kærlighedens gerninger udspringer af troen, kommer de uberegneligt, og uden at det er muligt at opstille dem i en regelsamling. Der er noget, der hedder den kristne frihed.

Men hvad vil det da sige at være forbundet med Jesus i troen? Hvori består den forbindelse, som alting åbenbart kommer an på? Ja, det er egentlig uhyre enkelt og uhyre prosaisk. Det drejer sig ikke om mystiske oplevelser eller asketiske kraftpræstationer. Det drejer sig simpelt hen om at holde fast ved det, han har efterladt os, og det er hans ord. Og det møder vi i kirken - som evangelium og som sakramenter. Den kristne menighed er ikke et selskab til samfundets omformning eller en hyggeklub for ligesindede. Den kristne menighed er menneskers samling om Guds ord.

Det har vi brug for. For i almindelighed er vi jo dårlige kristne - meget dårlige endda. Vi kan nok se kærlighedens krav til os. Og så svigter vi. Vi redder os selv og lader fanden tage de sidste. Men i Guds ord møder vi både kravet - og tilgivelsen, fordi vi svigtede - og ny krav og ny tilgivelse - og ny kraft til igen at prøve at gøre alvor af kærligheden. Fordi vi er så dårlige kristne, som vi er, skal ordet blive ved at lyde i kirken. Kun således

kan den ægte, udødelige kærlighed blive ved at leve mellem menne-sker, og kun således kan troens forbindelse fra os til ham og kærlighedens forbindelse fra ham til os blive holdt åben. Og bliver den det, så vil Gud nok, når tid er, lade os vide, hvornår og hvordan ordet også igennem os skal sætte frugt. Amen.

Thorkild Lyby

Tidl. lektor i kirkehistorie og hjælpepræst i Astrup, Hvilsted og Tulstrup

Salmer:

417, 319, 320, 391